

oudere mensen in die kerken. De aanrakingsmogelijkheden met oudere mensen op geestelijk terrein lijken mij grooter dan met het jongere geslacht, ondanks het feit, dat het verschil in taal bij de jongeren minder moeilijkheden zal geven, omdat vele jongeren Nederlandsch geleerd hebben.

Vele ouderen hebben in hun jeugd op school, in kerk en op catechisatie 'n tamelijk orthodoxe opvoeding ontvangen, terwijl zulks met de jongeren veel minder het geval is geweest. Zoodra dan ook de moeilijkheid van de taalbarrière overwonnen is zal men ontdekken, dat men bij ouderen dikwijls een beteren klankbodem treft voor een Gereformeerd geluid, dan bij het latere geslacht. Wel valt er groot gebrek aan onderscheidingsvermogen waar te nemen, ook bij hen die den Bijbel nog met eerbied als Gods Woord willen aanvaarden. Naarmate die klankbodem verdwijnt of zijn resonantievermogen verliest, doordat het schriftuurlijke geluid meer en meer uitsterft, dreigt de mogelijkheid hoe langer hoe geringer te worden om het contact met de Indonesische kerken vruchtbaar te doen zijn.

Zonder een eenigszins betere kennis van de Maleische taal, dan waarover de meeste Nederlanders in Indië beschikken, zal het evenwel moeilijk zijn vruchtbaar in contact te treden met de Indonesische kerken, omdat juist de oudere mensen in die kerken, die het meest geneigd zullen zijn tot luisteren, meestal geen Nederlandsch verstaan. Van ouds heeft een groot deel van de Nederlanders in Indië zich tevreden gesteld met een minimale kennis van het Maleisch. In het dagelijks leven konden ze zich min of meer redden, maar een Maleische toespraak of preek konden ze gewoonlijk niet volgen en een krant in die taal was voor hen grotendeels een gesloten boek. En zij, die wel eens een toespraak in het Maleisch moesten houden, lieten deze dikwijls opstellen door een ondergeschikte. Wat de kennis van Maleisch betreft is de toestand de laatste jaren zeker niet beter geworden. Doordat vele jonge Indonesiërs thans Nederlandsch verstaan en spreken is de prikkel om Maleisch te leeren veel minder geworden. Dat is te betreuren en tot nadeel van den Nederlander, zoowel als van zijn Indonesische omgeving. De Nederlander, die geen of slechts gebrekkig Maleisch kent, berooft zichzelf van het vermogen rechtstreeks met zijn omgeving in contact te treden en is niet in staat, tegenover die omgeving verantwoording te doen van de hoop, die in hem is.

Natuurlijk zal men zich eenige inspanning moeten getroosten om het Maleisch goed te leeren. Men zal iets moeten weten van de grammatica of liever van de vormverandering van de woorden. De gemiddelde Europeanen verwaarloosde de vormverandering geheel en plaats van de weinige woorden, die hij kent, de stammen meestal naast elkaar op dezelfde wijze als in een Nederlandschen zin. Maar om zijn gedachten zuiver te kunnen uitdrukken is kennis van de vormverandering van de woorden onontbeerlijk. Om zich die kennis eigen te maken is, behalve het gebruik van een goed leerboek, dat niet groot behoort te zijn, het lezen en vertalen van een Maleische krant en het bijwonen van een Maleischen kerkdienst, een goed middel. Wie zich die moeite getroost, zal zich verrijken en wat nog belangrijker is, hij zal daardoor in staat gesteld worden, anderen deelgenoot te maken van dien anderen rijkdom, die er gelegen is in den eenigen troost, met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven het eigendom te mogen zijn van zijn getrouwen Zaligmaker Jezus Christus.

C. C. DE VRIES.

Rectificatie

We spraken onlangs over Noordeloos (synodoer) en over den door de classis Gorcum peremptoir gekamneerde kandidaat, te Noordeloos beroepen. We noemen hem, herinneren we ons, een „jongen man“, doch het blijkt nog erger: hij is een man; op leeftijd. Die heeft dus den moed te gaan zitten op een voorzittersstoel, en te gaan staan op een kansel, waar een ander van afgehouwen werd omdat hij, in goede trouw, verklaarde, dat God hem niet toestond te beloven, wat thans van dezen man niet meer gevraagd wordt, laat staan: gevorderd, te beloven: niets te leeren wat niet heelemaal overeenstemde... enz. Integendeel: hij mag doen wat dien ander verboden werd.

Ik kan zulke stukjes van professoren en dominees op leeftijd alleen dan verklaren, als ik die menschen hoor zeggen:

Je moet altijd alles doen wat een synode zegt, al is het nog zoo gek; en je moet leeren wat zij beveelt, al vind je het ook niet Gods Woord; je moet dus, in kadavergehoorzaamheid, desnoods een paar jaar lang, aan de „leeken“ vertellen: dit is Gods Woord, ook al ben je zelf als theoloog-vakman (!) overtuigd dat 't mis is.

Befehl ist Befehl.

Maar dan moet „Oosterbeek“ niet doen, alsof er een breeje geschoten is. Er is nog geen steentje verwerkt aan dat muurtje; en Toornvliet-Volten hebben haastig verklaard, dat ieder terecht kon concluderen: het vriest, en evenzeer terecht kon concluderen: het dooft. Toornvliet en Volten zijn grootmeesters in de logica. Maar het volk heet kudda.

K. S.

Heidelbergsche Catechismus

Aan de abonnees op mijn „Heidelb. Cat.“, voorzoover ik langs dezen weg hen kan bereiken, moge ik volgend lijstje met errata nog geven:

DEEL I. (nagekomen correcties), aan te vullen op bl. 517:

Bl. 477, noot 1, staat: Bouservir. Lees: Bousirven. Register van namen en zaken, bl. 524, zelfde fout alzoo te corrigeren.

Bl. 209, opschrift staat: „Satan“, Lees: „dabar“. Register van namen en zaken, bl. 525, derhalve in te vullen: DABAR, 209.

Idem, bl. 531, bij LOGOS, in te vullen: 209.

Bl. 96, regel 4/5 v.b. staat: bevestigend. Lees: ontkennend.

„Nabetrachting“ op een correspondentie (Slot)

We zouden deze reeks nog wel een poos kunnen voortzetten, maar achten het overbodig. Op de argumenten ingaan doen degenen, die aan de A.R. Partij leiding geven toch niet. Het is bij hen als bij hun naaste kerkvrienden: geen enkele poging om het probleem te stellen zoals het is: de fijne punten afstijpen; gebruik maken van debatershandigheidjes; en inmiddels de WILSbesluiten doorzetten.

Zoo nog weer pas een „hoofdartikel“ in „Trouw“ van 8 Juni. „Geen afsplintering“ staat er boven.

De „enkele menschen“, wier correspondentie met het Centraal Comité eerst in een klein berichtje was weggestopt, en van wie niet één argument werd doorgegeven, noch één saillant discussie-element genoemd werd, zijn nu ineens naar de voorpagina verhuisd. Maar het is nog verre van moedgevend. Ze hebben, heet het, de gedachtenwisseling met het Centraal Comité „afgebroken“. DAT WOORD „DÓET

PSALM 4

(Vertaling N.B.G.)

Als 'k roep, wil dan mij antwoord geven,
o God van mijn gerechtigheid,
Gij maakt mij ruimte in mijn leven,
'k werd uit benauwdheid opgeheven;
wees mij genadig, hoor mijn pleit.
Hoe lang, gij mannen, is mijn eere
tot een versmading en tot spot,
hoe lang zult g' ijdelheid begeeren,
uw hart nog tot den leugen keeren
en niet vertrouwen op uw God?

Roep ik den HEER, Hij zal mij hooren;
weet toch, Hij heeft een gunstgenoot
zich tot zijn eigendom verkoren.
God geeft zijn kind'ren nooit verloren
en redt hen uit gevaar en dood.
Wilt haastig met uw zonden breken,
brengt rechte offers Hem ter eer.
Ziet, hoe uw toorn ook moog' ontsteken,
uw hart ook op uw leger spreken,
stelt uw vertrouwen op den HEER.

Hoe zeggen, die in vreeze leven:
Wie zal het goede ons doen zien?
Zij 't licht uws aanschijns ons verheven!
Gij hebt mijn hart meer vreugd gegeven
dan toen G' in overvloed voordien
hun most en koren hebt geschapen.
Ik leg in vrede nu mij neer
en kan gerust en aanstonds slapen,
want Gij alleen, mijn schild en wapen,
Gij doet mij veilig wonen, HEER.

A. v. B.

het al“; het schijnt dat je moet schrikken als iemand correspondentie afbreekt, maar nooit hoeft te schrikken als de geschrokkenen over dat „afbreken“ nooit meer van zijn leven schrikt over het „openen“ van correspondentie, het „leggen“ van valsche contacten, het „a n p a p p e n“ met degenen die in „den rooden hoek“, „secten en multerij in wereldlijke regeeringen begeeren aan te richten“, en die het „in de kerken“ niet behoeven te doen, omdat die kerken als was zoo week zijn, en zichzelf wel laten infiltreren: ze roepen erom. Is men in „Trouw“ vergeten, hoe vlak na den oorlog de heeren Waterink en Banning samen zouden gaan om de jeugd te helpen? En wordt er nog wel eens nota genomen van onze klachten over het leggen van contacten met allerlei andere „heidene“? En krijgen de lezers iets te hooren over ons verwijt, dat men correspondentie heeft en houdt, met de roode vakbeweging, en dat het mis is aan de Vrije Universiteit inzake die vakbeweging en het medezeggenschap enz.? Merkwaardig, merkwaardig: als je tien keer met de stukken aantoot, geduldig, en broederlijk, dat men valsche correspondenties OPENT en aan den gang houdt, dan „schrikt“ men in deze kringen nooit. En als ze dan maar één keer, al is 't maar met een schijn van recht, zeggen: die en die heeft met ONS (en we zijn toch van die broeders) de correspondentie afgebroken, dan zijn de menschen, en soms de beste, de kluts toch weer even kwijt. En ze vergeten de ongelukkige situatie die ontstaat tengevolge van die GEOPENDE correspondentie met heidenen; ze kunnen de echo maar niet kwijt van het klaaggeluid over een afgebroken correspondentie.

Maar bovendien: iedereen weet, dat zulk een voorstelling van-den-gang-van-zaken met het Centraal Co-

(Vriendelijk dank aan wie mij op beide laatste fouten wezen).

DEEL II:

Bl. 17, laatste regel, staat: Maar zoo, Lees: Maar, zoo. Bl. 23, regel 3 v.o., staat: gereformeerden. Lees: ongereformeerden.

Bl. 36, regel 16 v.b. staat: Want, Lees: Wat.

Bl. 45, regel 9 v.o., staat: vleesch- en bloedstraf (dat zou dus willen beteekenen zoo iets als een vleeschstraf en een bloedstraf). Lees: vleesch-en-bloed-straf (dat beteekent dus: een straf voor de kreetuur, die vaak wordt aangeduid met vleesch-en-bloed).

K. S.

POLITIEK EN SOCIAAL LEVEN

mité niet juist is. Als iemand zegt: „ik wil met u corresponderen over een CONCREET VOORSTEL“, en de ander zegt dan: „best, dat kunt u gedaan krijgen, maar wordt mijn voorstel dan ook BEHANDELD?“ en de eerste spreker antwoordt op DIE vraag: „nee, meneer, behandelen doe ik het in geen geval“, en de tweede antwoordt dan: „dan zullen we maar niet verder gaan“: wie breekt dan de correspondentie af? Antwoord: niet de tweede, doch de eerste. Want wie me „aan de praat“ houden wil, zonder dat hij zakelijk antwoord geven wil, die BEGINT niet eens een correspondentie, Correspondentie, daar zit het woord „respondeeren“ in, d.w.z. antwoord geven. Het Centraal Comité wilde niet corresponderen, niet antwoord geven op de vraag, waar ons alles om draaide.

Daarom is ook de klacht, dat de „dertien“ geen helder beeld hebben gegeven van wat zij nu eigenlijk wilden, dwars. Wij hebben toch duidelijk gezegd: belooft u maar, dat u erop in wilt gaan, dan zullen wij precies zeggen, zoo helder mogelijk, wat we concreet willen? Het is allemaal even stiel als dat „deputaten“gezeur: op geen enkele vraag in willen gaan; en als wij dan eindelijk zeggen: goeden dag, dan wordt er gekermd: ze breken de correspondentie af. Merkwaardige analogie tusschen Ridderbos en Schouten. De Oosterbeekenaars wilden toen „de deputaten doorbreken“. Ik heb me wel eens afgevraagd: waarom heeft Oosterbeek, want men wist daar van de politieke gebeurlijkheden alles af, waarom heeft Oosterbeek niet, als het dan toch wilde doorbreken, behalve de kerkelijke deputaten ook het Centraal Comité „doorbroken“?

De redeneering van ds B. A. Bos was: kerkelijk is de zaak in een impasse; nu gaan wij „doorbreken“. Maar waarom hebben ze dan niet gezegd: politiek is de zaak in een impasse: nu gaan we zoowel het werkkomité als het Centraal Comité „doorbreken“? Antwoord: ze deden het niet, omdat diegenen die in den allereersten aanleg Oosterbeek op touw gezet hebben (dat zijn dus anderen voor een deel dan die er waren) de „weeke deelen“ van de kerk van de „massieve“ van de politiek onderscheidden.

Wanneer er dan ook, zoals „Trouw“ constateert, „politieke verwarring“ is bij de gemeenteraadsverkiezingen, dan is dat NIET het gevolg van wat het blad noemt „deze duisternheden“, maar alleen het gevolg van ANDERE duisternheden. De camouflage duisternheden, de kerkelijke eerst, de politieke daarna. Gevolg van het feit, dat de kringen rondom het Centraal Comité precies zoo polemiseren als de kring-Ridderbos in „de kerk“. Had het Centraal Comité maar eens duidelijk en hardop gezegd: wij weigeren ook zelfs de GEVOLGEN onder de oogen te zien van het feit, dat WIJZELF in overgrote meerderheid met woord en daad revolutionairen scholden en uit hun geestelijk arbeidscentrum hielpen stooten degenen die we thans bij de stembus als antirevolutionairen willen te vriend houden, dan ware de camouflage duisternis op dit punt althans beëindigd.

De klacht over een „niet duidelijke reden“ is dus af te wijzen.

En daarom willen wij eindigen met een vraag.

Deze vraag: waarom maakt gij nu zoo'n misbaar tegen de afsplintering, gij, „Trouw“-redactie, op politiek terrein? Waarom hebt gij niet vijf jaar geleden aan Ridderbos en Grosheide en Nauta en Hepp, en H. H. Kuyper, en Berkouwer in het geïntegreerd: geen afsplintering? En waarom niet aan UZELF? WANT GIJ ZIJT in meerderheid diezelfde. Toen waren wij u de moeite niet waard. Het kon den meesten uwer geen zier schelen, wat ze daar in zoo'n synode uitspookten; dat gemodder van kerkvorstjes, nu ja. — Als ze den een of ander „opruimen“ willen, wat gaat ons dat aan? Ik verzeker u: wanneer die eerst uitgeworpen waren opgelost in den nevel, ge zoudt geen dag lang erover gezeurd hebben. De schorsings-grondjes raken u niet, de argumentjes deren u niet, de rapportjes interesseeren u niet. Dat vindt ge ouderlingenspul, voor — een archief. Maar toen de zaak gevolgen kreeg, en toen inplaats van enkelen er duizenden kwamen los van u te staan, toen.....

Wel, toen konden de rapporten en leerstellingen en kerkrechtelijke manipulaties u nog niet schelen. En